

Tugiisiku teenus

Merle Tomberg
Sotsiaalministeeriumi
hoolekande osakond

võrdsed võimalused inimvääreks eluks

Tugiisiku teenus

- ▶ Sotsiaalhoolekande seaduses alates 1995.a.
- ▶ KOV rahastatav teenus + projektid riigi ja välisrahadest
- ▶ Statistika vorm

Puudega laste hoolekanne

Riik

- ▶ Spetsialistide koostöös tehtud rehabilitatsiooniplaan ja riik rahastab ka mitmeid rehabilitatsiooniplaanis ette nähtud teenuseid.
- ▶ Puudest tulenevaid kulutusi aitab katta riiklik puudega lapse toetus.
- ▶ Lapsehoiuteenust, mis võimaldab raske või sügava puudega lapse vanemale hooldamisest vaba aega.
- ▶ Abivahendite kompenseerimine.

Kohalikud omavalitsused

- Transporditeenus
- Sotsiaalnõustamine
- Tugiisik või isiklik abistaja
- Täiendavad sotsiaaltoetused sh vajadusel hooldajatoetus lapsevanemale, kes ei saa lapse hooldamise tõttu töötada.
- Kogukonnatöö (üritused, eneseabigruppide töö toetamine jms.)

2010 statistika KASUTAJAD (kinnitamata)

Teenuse kasutaja sihtrühm	0-6	7-14	15-17	18-24
Last kasvatav isik	0	0	1	9
Haiguse tõttu abi vajav isik	0	7	0	0
Füüsilise puudega isik	4	3	0	0
Vaimupuudega või psüühikahäirega isik	14	21	1	14
Sõltuvusprobleemiga täisealine	0	0	0	4
Raskes olukorras täisealine	0	0	0	7
Vangist vabanenud isik	0	0	0	0
Eestkostel olev laps	0	2	1	0
Eestkostelt ellu astunud noor	0	0	0	0
Perekonnas hooldamisel olev laps	0	1	1	0
Perekonnas hooldamiselt ellu astunud noor	0	0	0	0
Asenduskodus elav laps	1	28	14	1
Asenduskodust ellu astunud noor	0	0	0	2
Turvakodus viibiv laps	0	0	0	0
Käitumisprobleemiga laps	2	67	14	0
Laps, kelle pere on raskustes	41	108	36	4
Muu põhjus	6	5	4	3
Kokku	68	242	72	44

2010 stat. KASUTAJAD (kinnitamata)

Sihtgrupp	rida	2009		2010	
		Kokku	sh vabat. TI kasutajad	Kokku	sh vabat. TI kasutajad
Last kasvatav isik	1	86	1	98	2
Haiguse tõttu abi vajav isik	2	30	5	25	1
Füüsilise puudega isik	3	75	2	48	2
Vaimup. või psüüh. Isik	4	111	9	118	2
Sõltuvusprbl. täisealine	5	91	8	41	1
Raskes oluk. täisealine	6	224	22	124	1
Vangist vabanenud isik	7	7	1	2	0
Eestkostel olev laps	8	2	1	3	0
Perek. hooldamisel laps	10	0	0	2	0
Asenduskodus elav laps	12	32	3	44	6
Asenduskodust ellu noor	13	0	0	2	0
Käitumisprobl. laps	15	89	41	83	23
Laps, kelle pere on raskustes	16	145	10	189	1
Muu põhjus	17	24	0	19	0
Kokku (01+...+17)	18	916	103	798	39

Sisu ja eesmärk

- ▶ Teenuse sisuks on ühe või mitme kooselava isiku abistamine **jõustamise ja juhendamise kaudu** tema kohustuste täitmisel, õiguste teostamisel või toimetulekul raske olukorraga isiku igapäevases elukeskkonnas.
- ▶ Üldjuhul on teenuse eesmärgiks inimese toimetuleku tagamine, kuid eesmärgiks võib olla ka **lapse hooldamise ning lapsele turvalise ja toetava kasvukeskkonna tagamine**.
- ▶ Seos teiste teenustega: lapsehoid, isiklik abistaja, koduhooldustöötaja, nõustaja.

Täiskasvanud klient

- ▶ Tugiisiku peamised tegevused **töös täiskasvanutega** on jõustamine ja juhendamine. Jõustamist (motiveerimine, julgustamine, kliendi oskustele ja võimetele keskendumine) vajavad kõik tugiisikute kliendid ning paljud neist ka juhendamist konkreetsete toimingute läbiviimiseks (kodused tööd, asjaajamised jm.) või tegevuste planeerimiseks.
- ▶ Tugiisikul erinevad rollid (sarnase kogemusega inimene, nõustaja, õpetaja, juhendaja, abiline, sõber, vestluskaaslane jm) vastavalt kliendi vajadustele.
- ▶ Teenust rakendatakse juhtudel, kui soovitakse inimese käitumist muuta (lapsevanem tagaks lapse turvalisuse), aidata igapäevaste asjadega toime tulla (vaimupuue) või aidata raskest olukorrast üle saada (toimetulek pärast õnnetust).

Laps kliendina

Tugiisik abistab last arendavate tegevuste läbiviimisel, õpetab ja julgustab last igapäevaelus toime tulema, on vajadusel lapsele täiskasvanud saatjaks või abistab õppimisel, aitab vajadusel last suhtlemisel pereliikmetega või väljaspool kodu, õpetab last enda eest hoolitsema jms.

▶ Tugiisik kui puudega lapse sõber (käib külas sh haiglas). Vestlevad, loeb ette, mängivad. Näit. laps, kellel puude tõttu on väike suhtlusringkond. Eriti lapsed, kes ei käi lasteaias, koolis.

Teenust saav laps **elab oma kodus** (sh asenduskodus) ning kohtub tugiisikuga regulaarselt nii oma kodus kui ka teistes kokkulepitud kohtades, alati lapsevanema teadmisel ja nõusolekul.

Tugiisikul **erinevad rollid** vastavalt lapse vajadustele. Näit puudega laps, käitumishäiretega laps, üksikvanema laps, vangis olev laps jne.

Eelnõu sihtgrupid

- ▶ Lapsevanemad, kes vajavad abi lapse eest hoolitsemisel ning lapsele turvalise ja toetava kasvukeskkonna loomisel;
- ▶ Isikud, kes vajavad abi puude, haiguse või raske olukorra tõttu, mis oluliselt raskendab toimetulekut;
- ▶ Isikud, kes vajavad abi kinnipidamiskohast vabanemise järgselt;
- ▶ Lapsed, kes vajavad abi asenduskoduteenusel, perekonnas hooldamise teenusel või turvakoduteenusel viibides või sealt lahkudes iseseisvalt elama asumisel;
- ▶ Lapsed, kes vajavad abi seoses eestkostel olemisega ning eestkoste lõppedes iseseisvalt elama asumisel;
- ▶ Lapsed, kes vajavad abi psüühika- või käitumishäire tõttu;
- ▶ Lapsed, kelle vanemad on raskustes nende eest hoolitsemisega ning neile turvalise ja toetava kasvukeskkonna loomisega.

Tegelenud teenuse arendamise ja osutamisega

SA Dharma, MTÜ Perede ja laste nõuandekeskus, MTÜ Eesti Vaimse Tervise Ühing, MTÜ Anni Mängumaa, MTÜ Johannes Mihkelsoni keskus, Tallinna Hoolekande Keskus, MTÜ Tartu Laste Tugikeskus, MTÜ Pelgulinna selts, Lõuna-Eesti erihooldusteenuste keskus, Viljandimaa Vähihaigete tugiühing, EPIK, MTÜ Autismiabi Keskus Allisson jt.

Teenuse tulemuslikkus?